funkci zlata, zbavili se starých teorií a předsudků a budovali na skutečnosti. Dr. Jaroslav Lepař.

Joseph-Barthéleny: La crise de la democratie contemporaine. — (Bibliothèque constitutionnelle et parlementane contemporaine. Nr. 1.) Paris. Sirey 1931. Str. 228. — Autor, člen Inštitútu, profesor právnickej fakulty a Školy politických naúk o Paríži, kritickým okom sleduje ťažkú vývojovú etapu poválečnej demokracie v niektorých europskych štátoch. V úvode kladie si otázku: Jestvuje kríza demokracie v Európe? Odpovedá hneď kladne. Potom rozberá predmet a dôvody. Kniha jeho takto je dokonalou ilustráciou ústavnost dnešnej Európy, ktorej stav nutno považovať za nenormálny — a drtivým argumentem vyslovenej tézy. Poldruha storočia uplynulo jako zákonodárca v Amerike a ve Francii vyhlásil prvé demokratické principy: princípy slobody človeka a občana. Od tej doby zdalo by sa, že Európa ďalej pokročila v chápaní a aplikácii zásad, za ktoré Francia podstúpila zlo revolúcie, jaká v histórii nemá rovne. Ale nie. Fakt, že vojna značne pozmenila tvárnosť státnych foriem, fakt, že dnešná Europa je až na drobné výjimky republikánskou, málo osoží. Nadšenie za demokratický parlamentarizmus, ktoré po víťazstve Dohody v r. 1918. dosiahlo vrcholu, ochladlo a parlamentarizmus dneška v mnohých státoch ustupuje pred novým zjavom: diktatúrou. V povojnovej Európe niektoré státy, zmietané vnútorne zhubnými dôsledkami i vojny, márne usilovaly sa dosiahnuť rovnováhy na podklade ústavnom. Pre mimoriednu dobu nestačia riadne prostriedky! Javila sa potreba »silnej ruky« jednotlivca. Diktatúra — podľa Lenina vôľa neomedzená, násilie, javí sa právne jako negácia ústavnosti, úplná alebo čiastočná, formálna alebo faktická. A tu autor perom odborníka črtá kapitoly: Fašizmus, Riverizmus Pilsudskizmus, Bolševizmus atď. Nutno však rozlišovať! Pri velkom množstve spoločných vlastností rôznych doktitúr, je medzi nimi predsa veľa rozdielov. — Rozdielov vo zniku, rozsahu, uplatnení a organizácii. To vyplýva z kombinácie osôb a udalostí. Tak srovnávaním možno zistiť, že rovnaké predpoklady v niektorých prípadoch vedú k rôznym výsledkom, alebo že niektoré predpoklady rezultujú v iných výsledkoch než by sa dalo logicky očakávať. Zakiaľ na pr. diktatúra Mussoliniho v Itálii je formálne legálnou opierajúc sa o fašistický parlament, zatiaľ diktatúra Primo de Rivera v monarchickom Španielsku bola úplne autokratickou. Pri tom Riverizmus bol všeobecne známy jako miernejší, zákonitejší než fašizmus. Niekde diktatúra je prostředkom, zjavom priechodným — jako tomu bolo v Juhoslávii, inde zas je sama sebe účelom si snahou trvalosti, jako v Italii a Rusku.

Čo sa týče postavenia diktátora v štáte, jestvuje tiež viac možností. Jestvuje dktatúra hlavy státu (Juhoslávia, Turecko), diktatúra predseda vlády popis hlave štátu, jako v Itálii a predtým vo Španielsku a Litve (Valdemaras!). Známa je tiež diktatúra člena vlády (Pilsudski v Polsku!) a vynimečne politickej strany (Soviety v Rusku!).

Tieto všetky spoločné i diferencujúce a špecifikujúce vlastnosti diktatúry v jej odrazoch v zrkadle ústavnosti kreslí pôvodca dôkladne, opierajúc sa o fakt a štatistiku. Kniha uplatní sa znamenite zvlášť pri štúdiu srovnávcej ústvej právovedy. Jožo Mikuš (Paříž).

Ivo Malat, Dr. Hans Eigl und Dr. Karl Stuchel: Formularien für Verträge und für Eingaben und Verfahren auser Streitsachen. — Eine Sammlung für Richter, Advokaten und Notare auf Grundlage des Handbuches von Dr. Julius Schimkowsky. — 4. Auflage. Neu bearbeitet und erweitert für die Tschechoslovakische Republik. — 1931, Manz'sche Verlags- und Universitäts-Buchhandlung, Wien. — Rudolf M. Rohrer, Brünnstr. 7606. — in 8°. Cena neudána. — K českým sbírkám formulářů Hartmannově, Bohuslavově-Hartmannově, a Novákově přistupuje nyní toto německé dílo, které jest novým zpracováním známé sbírky Schimkowského pro Čsl. republiku. Sbírka obsahující 759 formulářů není pouhou sbírkou vzorců, nýbrž má býti dle úmyslu vydavatelů též důležitou příručkou pro praktického právníka. Upozorňuje podobně jako sbírka Novákova a Hartmannova příležitostně na příslušná zákonná

ustanovení a obsahuje hlavně četné poukazy na ustanovení poplatková. Obsahy jest rozdělen na dva velké oddíly: První obsahuje vzorce smluv a jiných právních jednání v 26 pododděleních. (Smlouva trhová, směnná, dílčí, darovací, převody vlastnictví za účelem provedení knihovního pořádku, služebnosti a výměnek, smlouva nájemní a pachtovní, stavební právo, smlouva schovací, zápůjčka, smlouva služební a o dílo, komisionářská, různé smlouvy stavební, společenské, odvážné, smlouvy rodinného práva, dlužní úpisy, postupní listiny, kvitance a výmazná prohlášení, konversy zápůjček, rukojemství, assignace, převzetí dluhu, novace a narovnání, změny a zřeknutí se zástavních práv a různá jiná prohlášení, plné moci, poslední pořízení). Druhý díl obsahuje vzorce podání, protokolů a protestů v 7 pododděleních, jež se vztahují k právu obchodnímu, směnečnému, řádu notářskému, projednání pozůstalosti a soudnímu komisařství, dále k právu knihovnímu, právu občanskému a k řízení konkursnímu a vyrovnacímu. Jak z výčtu patrno, přihlíží sbírka ke všem oborům práva soukromého. Výběr příkladů jest pečlivý. Sloh vzorců je jasný, dikce přesná, příklady voleny jsou prakticky. Na konci sbírky jest abecední rejstřík, který usnadňuje orientaci. Tisková úprava jest úhledná přes to, že tisk jest volen drobnější, aby kniha svým objemem příliš nevzrostla. Při tisku sbírky nebylo již možno vzíti zřetel k novele o soudních poplatcích z roku 1931. Proto obdrží každý majitel k ní na poukázku zdarma dodatek, v němž budou uvedeny příslušné změny. Pro vnitřní cenu sbírka nezůstane zajisté omezena na kruh právníků německé národnosti. I český praktik zajisté rád po ní sáhne a bude mu pro svou hojnost vzorců a jejich pečlivý výběr vítaným doplňkem dosavadních příruček českých. Dr. Viktor Kulendík.

Dr. František Weyr a dr. Zdeněk Neubauer: Ústavní listina československé republiky. Její znění s poznámkami. — Praha—Brno 1931. Sbírka spisů právnických a národohospodářských sv. LIII. — Ačkoliv od vydání ústavní listiny uplynulo již téměř 12 let, neměli jsme dosud českého komentáře k ní. Autoři tohoto prvního komentáře byli vedeni snahou omeziti poznámky k zákonnému textu na míru nejmenší a podati jen nejpodstatnější vysvětlivky. Přes to nacházíme ve výkladu řadu cenných teoretických poznatků a konstrukcí vedle úplných a vyčerpávajících odkazů na četné zákony, na něž se ústavní listina odvolává nebo které předpokládá. K o b s a h u těchto zákonů vydavatelé nepřihlíželi, patrně proto, že by tím objem díla i jeho náklad nesmírně vzrostl. Pokud je to při tak abstraktním a rámcovém zákoně, jakým je ústavní listina možno, hleděli autoři též k judikatuře jak tribunálů veřejného práva, tak i řádných soudů. Zvláště obsáhlé výklady pojí se k páté a šesté hlavě ústavní listiny (svobody občanské a ochrana menšin). Tato část ústavní listiny patří k nejspornějším v teorii i praxi. — Dodatek obsahuje přehled literatury, pečlivě uspořádaný podle jednotlivých oborů, a konečně důvodové zprávy, které jsou nejen interpretační pomůckou juristickou, nýbrž i cenným dokladem historickým. Pro všechny zmíněné vlastnosti hodí se komentář výborně pro dokonalou orientaci v ústavních předpisech a bude v tom směru zejména pro praxi cennou pomůckou. hb.

JUDr. Karel Gerlich: Alimentační zákon československý. Brno, 1931. Knihovna mezinárodní právní ochrany mládeže, sv. I. — Jde o dokonalý komentář k zákonu ze dne 16. prosince 1930 č. 4/1931 Sb. z. a n. Tento zákon, zv. alimentační, má vyplniti citelnou mezeru v občanském právu, která záleží v nedostatku právní ochrany osob oprávněných požadovati výživu, výchovu nebo zaopatření. Značné odchylky od dosavadního právního stavu, zvláštní struktura zákona i jeho těžkopádná dikce mohou působiti v praxi četné obtíže. Tím více jest vítati práci Gerlichovu, která nejen po všech stránkách splňuje požadavky řádného komentáře, nýbrž svým bohatým obsahem běžný komentářový typ daleko převyšuje. Knížka obsahuje důvodové zprávy, komentovaný text zákona československého, v dodatku pak text alimentačního zákona rakouského, francouzského, příslušnou část trestního zákona německého a přehled literatury. Vlastní komentář obsahuje jednak auto-